

Іван Франко — письменник, учений, громадський діяч

Іван Якович Франко народився в селі Нагуєвичі на Львівщині 27 серпня 1856 року.

Батько Яків був ковалем, мав життєве кредо: «З людьми і для людей», кузня слугувала не тільки ремісничим цехом, а й сільським клубом, де люди спілкувалися.

Мати Марія була ліричною натурою, любила співати. Пізніше Франко записував народні пісні, що, мабуть, було пов'язано саме зі спогадами про матір.

Джерело: wikipedia

Змалку майбутній письменник виявляв неабияку допитливість, тому батьки віддали його до школи в Дрогобичі. Саме тут Іван здобував початкову освіту з 1864 до 1867 року.

Далі Іван навчався в Дрогобицькій гімназії, жив на квартирі в далекої родички Кошицької на околиці міста, де нерідко спав у трунах, які виготовлялися у її столярній майстерні. Був дуже здібним учнем, друзі-гімназисти розказували, що Франко після годинної лекції вчителя міг дослівно її переказати.

У 15 років почав перекладати Гомера і Софокла, захопився збиранням книжок. За обсягом його бібліотека нараховувала їх майже 500 томів.

Восени 1875 року Франко став студентом філософського факультету Львівського університету.

Вступивши до студентського «Академічного гуртка», Франко став активним працівником і автором його органу «Друг». Проте через громадсько-політичну діяльність (кваліфіковано як соціалістичні погляди) був ув'язнений, просидів у тюрмі майже 8 місяців до суду, а засуджений був на 6 тижнів арешту.

Джерело: wikipedia

Навчання у Львівському університеті не завершив, повну вищу освіту здобув у Чернівецькому університеті. Разом з Михайлом Павликом Іван Франко видавав журнал «Громадський друг» та альманахи «Дзвін» і «Молот», а спільно з Іваном Белеєм — журнал «Світ», із гуртком львівського студентства — молодіжний журнал «Товариш». Також Франко співпрацював із виданнями українських народовців — газетою «Діло», журналами «Зоря» та «Правда», редагував літературно-науковий журнал «Житє і слово».

1880 року письменника вдруге заарештовують у зв'язку з судовим процесом, що його вів австрійський уряд проти селян у Коломиї. Після цього арешту Франко ледь не помер з голоду. Тоді за тиждень у готелі він написав повість «На дні» й на останні гроші надіслав її до Львова. Після того три дні жив на 3 центи, знайдені на березі річки Прут — цих грошей вистачило хіба на одну хлібину. А коли їх не стало, лежав без пам'яті, без сил. Врятував Франка від голоду старий служитель готелю.

1886-го року Іван Франко одружився з Ольгою Хоружинською. Як він пише, одружувався не з любові, а з доктрини, тобто з освіченою українкою. Хоружинська справді була дворянкою, походила зі шляхетного козацького роду.

1890 р. І. Франко став одним із засновників та першим головою Русько-української радикальної партії. Також підтримував феміністичний рух, зокрема видання першого українського жіночого альманаху «Перший вінок», який видавали Наталя Кобринська та Олена Пчілка.

1893 року у Віденському університеті Франко захистив дисертацію і здобув учений ступінь доктора філософії, однак до викладання допущений не був.

У 1906 році Харківський університет присудив йому почесний ступінь доктора російської словесності, а М. М. Коцюбинський виступає в Чернігові з рефератом «Іван Франко», у якому називає письменника людиною могутнього голосу і дзвінкого поетичного слова, реалістом у кращому розумінні цього слова.

Іван Франко став першим українським письменником, який почав заробляти на життя пером: йому вдалось своєю письменницькою та журналістською працею виплачувати кредит за особняк та утримувати велику сім'ю.

Сучасники розповідали, що Франко любив прогулюватися центром Львова, європейський костюм-трійку носив з чоловічою вишиваною сорочкою.

26 листопада 1915 року віденський професор, доктор Йосиф Застирець звернувся з листом до Нобелівського комітету, у якому розповів про «найбільшого українського і одночасно слов'янського поета і вченого», «великого провідника свого народу, міжнародного генія» — Івана Франка.

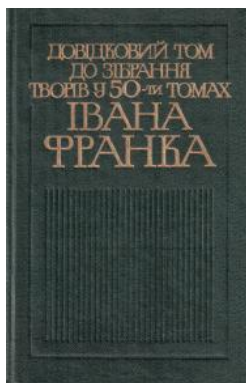
Але 28 травня 1916 року Іван Франко помер. Поховано його на Личаківському кладовищі, на могилі письменника був споруджений пам'ятник: висічену на камені фігуру робітника-каменярка.

Іван Франко прожив неповних 60 років, з них понад 40 займався активною творчою діяльністю.

Орієнтовно це 6000 творів, тобто кожних два дні з-під пера письменника виходив новий твір, який міг бути віршем чи новелою, або й повістю, романом чи монографією.

Джерело: wikipedia

Джерело: wikipedia

Лише частина спадщини великого українського письменника опублікована в 50 томах, серед них 7 томів оригінальної поезії, 6 — перекладної, 9 томів оригінальної прози, 2 томи драматичних творів.

Вісімнадцять томів у п'ятдесятитомному зібранні творів відведено вибраним працям ученого у царині теорії й історії літератури, літературної критики, фольклористики, етнології.

За життя І. Франка протягом майже сорока років вийшло десять збірок його поезій: **«Балади і розкази», «3 вершин і низин»** (виходила двічі), **«Зів'яле листя», «Мій Ізмарагд», «Із днів журби», «Semper Tiro», «Давнє і нове», «Вірші на громадські теми», «Із літ моєї молодості».**

Письменник переклав українською мовою близько 200 авторів із 14 мов та 37 національних літератур, у т. ч. зразки вавилонської, єгипетської, староіндійської, староарабської словесності, античного письменства, ліричної та епічної поезії народів світу, твори класиків зарубіжжя.

Практичні завдання

Перегляньте мультимедію «Книга-мандрівка. Україна» про Івана Франка та Нобелівську премію. Які 5-7 фактів або ж подій з життя й творчості Івана Франка ви б додали з метою розкриття багатогранності митця?

Що додатково почитати й подивитися?

- Іван Франко — незнаний і сучасний: Доктор Фавст з Галичини.
URL: <https://blog.yakaboo.ua/franko-ivan/>
- Нобелівська премія для Франка. 2 серія «Книга-мандрівка. Україна».
URL: <https://www.youtube.com/watch?v=9PfXLB1CPzQ>
- Іван Франко. Не | каменярь. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=7eTxZrkpXlg>
- Іван Франко. Найпікантніші факти із життя.
URL: https://www.youtube.com/watch?v=_llpQ8W82gg
- Брайченко О. Кулінарні традиції родини Івана Франка: трьоповерхова кава та дактилевий корж. URL: <https://cutt.ly/bVC2g5s>
- Марковська М. Історія не про лузера. 44 факти про Франка, що не розказують у школі. URL: <https://cutt.ly/tVC2nm3>
- Франко вдома. На(в)чай з класиком. URL: <https://youtu.be/EOf0R9lj3dU>